

Кафедра української філології та суспільних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Конфліктологія та теорія переговорів

Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Київ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів»: програма для підготовки фахівців освітнього рівня Бакалавр з галузі знань 29 Міжнародне право за спеціальністю 293 Міжнародні відносини, [розр. Г.В. Ущатовська]. Київ: Академія адвокатури України, 2020.

Розробник:

Ущатовська Ганна Володимирівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри української філології та суспільних наук Академії адвокатури України.

Робоча програма навчальної дисципліни обговорено та затверджено на засіданні кафедри української філології та суспільних наук Протокол № 1 від 3 вересня 2020.

Завідувачка кафедри _____ Конончук Т.І.

Схвалено Науково-методичною радою Академії адвокатури України

Голова НМР професор Гончаренко С.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. опис НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 29 Міжнародні відносини	Вибіркова
	293 Міжнародне право	
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): Міжнародне право	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		3-й
		Лекції
Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	
	семінарські	
	10 год.	
	Самостійна робота	
	60 год.	
	Вид контролю: залік	

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ) ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних та практичних знань і вмінь у визначенні причини, функцій, змісту, умов виникнення конфлікту та його наслідки, а також засобів попередження конфлікту у сучасному світі, засвоєння методики аналізу конфлікту і засвоєння методики оцінки та аналізу конфліктної ситуації.

Завдання навчальної дисципліни: розкрити зміст поняття конфлікту; дослідити історію розвитку конфліктологічних знань; сформувати системні знання про основи конфліктології; охарактеризувати види, структуру та динаміку конфліктів; описати основні методи дослідження, оцінки та прогнозування конфліктів; проаналізувати конфлікти в різних сферах суспільного життя; виокремити особливості міжнародних зовнішньополітичних комунікацій та міжнародних комунікативних технологій; ознайомити з основними правилами проведення переговорів та основних протокольних складових переговорного процесу; розглянути посередництво та медіацію у переговорному процесі.

Курсом «Конфліктологія та теорія переговорів» передбачено набуття студентами комплексу **компетентностей**. Серед них, зокрема, такі **загальні компетентності**: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння професійної діяльності, здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел із дотриманням сучасних та правових норм у поєднанні з навичками використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, здатність працювати як автономно, так і в команді, здатність працювати в міжнародному контексті, здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально, відповідально та свідомо, здатність діяти у навчальних і професійних ситуаціях відповідно до принципів академічної доброчесності та професійної етики, а також оцінювати поведінку інших із цих позицій. **Фахові компетентності**, такі як: володіти базовими термінами та поняттями конфліктології; орієнтуватися в основних філософських концепціях щодо становлення конфліктологічних знань; застосовувати на практиці методики і методи аналізу конфліктів; аналізувати і давати оцінку конкретним конфліктним ситуаціям у політичному процесі; знаходити шляхи й засоби попередження конфліктів; моделювати переговорний процес.

Програмні результати навчання. Студенти демонструють вміння застосовувати знання у практичних ситуаціях та професійній діяльності, мислити абстрактно й аналітично, синтезувати загальні знання для досягнення цілей професійної діяльності, володіння загальнотеоретичними поняттями й категоріями з конфліктологічних знань, проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, аналізувати їх та узагальнювати у відповідності до наукових критеріїв, використовувати базові методи при виконанні професійних задач; виявляти сильні та слабкі сторони чужої аргументації, розробляти стратегії переговорів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Історія становлення і розвитку конфліктологічних знань.

Тема 1. Становлення конфліктології як навчальної дисципліни.

Тема 2. Історія становлення і розвитку конфліктології.

Змістовний модуль 2. Загальна теорія конфлікту.

Тема 3. Структура, функції, механізми та динаміка конфлікту.

Тема 4. Анатомія та життєвий цикл конфлікту.

Тема 5. Загальна характеристика видів конфліктів.

Тема 6. Міжнародні та міжнаціональні конфлікти.

Тема 7. Конфлікт як форма поведінки в різних сферах суспільного життя.

Змістовний модуль 3. Історія, теорія та практика переговорів.

Тема 8. Загальна характеристика переговорів як засобу розв'язання конфліктів.

Тема 9. Принципи, методи і механізми переговорного процесу.

Тема 10. Посередництво в конфліктах. Медіація як особливий вид посередництва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		Л	С	с.р.
Змістовний модуль 1. Історія становлення і розвитку конфліктологічних знань				
Тема 1. Становлення конфліктології як навчальної дисципліни	8	2	2	6
Тема 2. Історія становлення і розвитку конфліктології	10	2		6
Змістовний модуль 2. Загальна теорія конфлікту				
Тема 3. Структура, функції, механізми та динаміка конфлікту	8	2	2	6
Тема 4. Анатомія та життєвий цикл конфлікту	10	2		6
Тема 5. Загальна характеристика міжособистісних, внутрішньогрупових та міжгрупових конфліктів	8	2	2	6
Тема 6. Міжнародні та міжнаціональні конфлікти	10	2		6
Тема 7. Конфлікт як форма поведінки в різних сферах суспільного життя	8	2		6
Змістовний модуль 3. Історія, теорія та практика переговорів				
Тема 8. Загальна характеристика переговорів як засобу розв’язання конфліктів	8	2	2	6
Тема 9. Принципи, методи і механізми переговорного процесу	10	2		6
Тема 10. Посередництво в конфліктах. Медіація як особливий вид посередництва	10	2	2	6
РАЗОМ	90	20	10	60

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль 1. Історія становлення і розвитку конфліктологічних знань.

Тема 1. Ретроспектива розвитку конфліктології. Уявлення про конфлікт та еволюція поняття.

1. Проблема конфлікту в сучасній науці. Структура та функції конфліктології.
2. Становлення знань про природу конфліктів у давньому світі та античному суспільстві.
3. Соціальні конфлікти як предмет аналізу мислителів Середньовіччя, Нового часу та періоду становлення буржуазного суспільства.
4. Психологічні напрямки дослідження конфліктів.
5. Загальна оцінка сучасних конфліктологічних концепцій, західноєвропейських та американських науковців.
6. Розвиток конфліктології в Україні.

Змістовний модуль 2. Загальна теорія конфлікту.

Тема 2. Механізми виникнення конфлікту.

1. Характеристика поняття конфлікт. Джерела виникнення конфлікту.
2. Класифікація причин конфліктів М. Дойча та В. Лінкольна.
3. Характеристика конфліктної ситуації. Аналіз структурних елементів конфлікту.
4. Соціально-психологічні фактори та причини виникнення конфлікту.
5. Динаміка розвитку та вирішення конфлікту.
6. Шляхи подолання конфлікту. Місце конфліктів у людському спілкуванні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Аналіз кейсових ситуацій за допомогою методології аналізу конфліктів.

Тема 3. Конфлікт як форма поведінки в різних сферах суспільного життя. Міжнародні та міжнаціональні конфлікти.

1. Внутрішньоособистісний конфлікт: моделі поведінки, функції, сутність і проблеми попередження та розв'язання.
2. Типи та причини конфліктів у міжособовій комунікації. Різновиди підходів у розв'язанні міжособових конфліктів.
3. Сутність та типологія групових конфліктів. Конфлікти в організаціях.

4. Особливість конфліктів у побутовій сфері.
5. Поняття та основні підходи до вивчення міжнародних конфліктів.
6. Сучасні дослідження політичних конфліктів (А. Глухова, М Лебедева, Л. Рубай, В. Смірнов, С. Ефіров та ін.).

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Проаналізувати и дати оцінку конкретному міжнародному конфлікту.

Змістовний модуль 3. Історія, теорія та практика переговорів.

Тема 4. Проблеми формування культури переговорів

1. Переговорна культура та її складові.
2. Підготовка до переговорів та їх проведення.
3. Роль і значення переговорів у політиці та суспільному житті. Переговори в умовах конфлікту.
4. Стиль ведення переговорів: особистісний, професійний та національний.
5. Основні стратегії введення переговорів.
6. Головні тактики введення переговорів.

Тема 5. Характеристика медіації як особливого виду посередництва.

1. Поняття посередництва в конфлікті.
2. Медіація як особливий вид посередництва.
3. Процедура медіації. Цілі та задачі медіатора на кожному етапі процедури медіації.
4. Технологія посередництва.
5. Ефективність посередництва.
6. Медіаторство та його роль у політичному процесі. Третя сторона в політичному конфлікті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Робота в малих групах: аналіз кейсових ситуацій.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Написання реферату та інших письмових робіт з курсу «Конфліктологія та теорія переговорів»	15
2	Ознайомлення з джерелами за темою реферату та інших письмових робіт	15
3	Ознайомлення з джерелами і написання робіт	30

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Користуючись довідковою літературою підготувати глосарій основних понять та категорій конфліктології та теорії переговорів.
2. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Теоретичні і прикладні аспекти становлення та розвитку конфліктології».
3. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Проблема конфліктів в дослідженнях сучасних вчених».
4. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Соціально- статусні розбіжності поведінки в конфліктах».
5. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему: «Характерні ознаки конфлікту».
6. Підготувати наукову доповідь у вигляді презентації на тему «Напрями інформаційної політики та програмної діяльності міжнародних організацій у вирішенні конфліктів».
7. Підготуйте доповідь-презентацію «Новітні загрози для глобального миру і стабільності».
8. Підготуйте доповідь-презентацію «Стиль ведення переговорів: особистісний, професійний та національний».
9. Підготуйте доповідь-презентацію «Технологія посередництва».
10. Підготуйте доповідь-презентацію «Роль і значення переговорів у політиці й суспільному житті».
11. Підготуйте доповідь-презентацію «Способи запобігання і розв'язання інноваційних конфліктів».
12. Підготуйте доповідь-презентацію «Революція як різновид політичних конфліктів
Революція як різновид політичних конфліктів».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, робота в бібліотеці зі словниками, першоджерелами, статтями про розвиток політико-правової думки, інформацією з інтернетом.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Перевірка письмових робіт, індивідуальні консультації та опитування, оцінка рефератів, тестування, підсумковий залік.

10. Розподіл балів за модульно-рейтинговою системою

Модулі	I	II	III	Разом (балів)
Бали				
Семінари	5	15	5	35
Модульний контроль	10	25	10	45
Підсумковий контроль залік				20
Разом				100

11. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники, посібники з конфліктології та теорії переговорів.

13. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Берлач А.І., Кондрюкова В.В. Конфліктологія: навч. посіб. / А. І. Берлач. – К: «Університет «Україна», 2007. – 204 с.
2. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Ващенко, М.І. Кляп. – К.: Знання, 2013. – 407 с.
3. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження / А. Гірник, А. Бобро. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. – 172 с.
4. Гірник А.М. Основи конфліктології / А. Гірник. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 222 с.
5. Денисенко І.Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації / І.Д. Денисенко // Український соціум. – 2013. - №3 (46). С.32-43.
Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості. - К.: ПІЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2011. – 396 с.
6. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. /М.Г. Капітоненко. – К.: Либідь, 2009. – 352 с.
7. Конфліктологія: навч. посіб.-практикум / За ред. М.П. Гетьманчука, П.П. Ткачука.- Львів: ЛІСВ, 2007. – 326 с.
8. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О.Коревіна. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бакулев Г.П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции / Г.П. Бакулев. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 176 с.
2. Барматова С. П. Політична соціологія. Курс лекцій / С.П. Барматова. – К.: Аналітичний центр вивчення суспільства, 2003. - 252 с.
3. Ван дер Флирт Э. Беспомощные помощники: интервенции по разрешению межгруппового конфликта // Социальный конфликт. –1996.-№1.
4. Вершинин С. Конфликтология: Конспект лекций / С. Вершинин. – СПб.: Изд-во В.А. Михайлова, 2000. – 64 с.
5. Курас І. Ф. Етнополітологія: Перші кроки становлення / І.Ф. Курас. - К.: Генеза, 2004. - 736 с.
6. Пряхин В. Ф. Региональные конфликты на постсоветском пространстве (Абхазия, Южная Осетия, Нагорный Карабах, Приднестровье, Таджикистан) / В.Ф. Пряхин. - М.: ООО “Изд-во ГНОМ и Д”, 2002. -344 с.

7. Сардачук Г.А. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи / Г.А. Сардачук, П.П. Кулик. – К., 2001.
8. Стефаненко Т. Г. Этнопсихология: Учеб. для студ. вузов / Т. Г. Стефаненко. - М.: ИП РАН: Академ. проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2000. - 320 с.
9. Уткин А.И. Глобализация: процессы и осмысление / А.И.Уткин. – М.: Логос, 2001. – 254 с.
10. Фельдман Д. М. Политология конфликта: Уч. пособ. / Д. М. Фельдман. - М.: Изд. “Стратегия”, 1998. - 200 с.

15. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Охарактеризуйте основні принципи дослідження конфлікту.
2. Обґрунтуйте основні причини виникнення сучасних міжнародних конфліктів.
3. Охарактеризуйте конфліктологічну концепцію і вчення про функції соціального конфлікту Л. Козера.
4. Проаналізуйте основні причини сучасних міжнаціональних конфліктів.
5. Охарактеризуйте методологічні підходи вітчизняної й західної конфліктології.
6. Проаналізуйте причини міжособових конфліктів.
7. Охарактеризуйте методологічні підходи вітчизняної й західної конфліктології.
8. Проаналізуйте причини міжособових конфліктів.
9. Охарактеризуйте конфліктологічну концепцію „конфлікту й консенсусу в сучасних суспільних процесах” С. М. Ліпсета.
10. Проаналізуйте методи запобігання конфліктів.
11. Охарактеризуйте конфліктологічні концепції Г. Зіммеля, Р. Дарендорфа.
12. Проаналізуйте основні складові конфлікту.
13. Проаналізуйте шляхи досягнення миру, порівнявши підходи Т.Гоббса та І.Канта.
14. Порівняйте концепції міжнародного конфлікту Р.Дарендорфа та Г.Зіммеля.
15. Визначте функції внутрішньоособистісних конфліктів.
16. Поясніть чинники загострення проблем формування та розвитку сімей.
17. Зробіть порівняльний аналіз поглядів на конфлікт Л.Козера і Р.Дарендорфа.
18. Проаналізуйте основні причини сучасних етнополітичних конфліктів.
19. Проаналізуйте причини конфліктів у теоріях К.Боудінга та А.Рапопорта.
20. Дайте пояснення визначенню поняття внутрішньогрупові конфлікту.
21. Проаналізуйте різновиди стратегій переговорів.
22. Визначте класифікацію причин конфліктів М.Дойча.
23. Проаналізуйте типи переговорів залежно від учасників переговорного процесу.
24. Визначте класифікацію причин конфліктів В.Лінкольна.
25. Розкрийте соціально-психологічні фактори виникнення конфлікту.
26. Проаналізуйте основні принципи посередництва.
27. Обґрунтуйте специфіку структури міжгрупового конфлікту.
28. Охарактеризуйте типологію поведінки в конфлікті Томаса-Кілменна.
29. Охарактеризуйте види групових конфліктів.
30. Проаналізуйте основні причини виникнення сучасних політичних конфліктів.

31. Поясніть чинники виникнення конфліктів в організаціях.
32. Обґрунтуйте роль і значення переговорів у політиці й суспільному житті.
33. Назвіть та охарактеризуйте способи запобігання і розв'язання інноваційних конфліктів.
34. Обґрунтуйте роль національної ідентичності у розвитку міжнаціональних конфліктів.
35. Дайте пояснення поняття «конфлікт» і визначте форми та рівні прояву конфлікту.
36. Назвіть та охарактеризуйте фактори, що створюють фон для виникнення та розвитку конфлікту.
37. Проаналізуйте структуру переговорів.
38. Визначте причини та умови виникнення конфлікту.
39. Обґрунтуйте відмінності між поняттями «посередництво», «надання добрих послуг», «арбітраж».
40. Обґрунтуйте особливості переговорів в умовах конфлікту.
41. Проаналізуйте знання про природу конфліктів у давньому світі та античному суспільстві.

Конфліктологія та теорія переговорів
Робоча програма навчальної дисципліни

Затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних наук

Протокол № 1 від 3 вересня 2020 року